

ΚΥΡΙΟΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ:

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΔΗΜΟΣΙΟ

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ:

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΥΠΟΔΟΜΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΑΚΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ
ΕΥΔΕ / ΚΕΣΠ / ΠΕ & ΒΕ**

ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΟΥ:

**ΜΗ ΤΕΧΝΙΚΗ ΠΕΡΙΛΗΨΗ
ΓΙΑ ΤΗ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΤΗΣ
ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΔΟΥ «ΚΑΛΑΜΑΤΑ - ΡΙΖΟΜΥΛΟΣ»**

ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΜΕΛΕΤΗΣ:

TERRA NOVA Ε.Π.Ε.

Περιβαλλοντική Τεχνική Συμβουλευτική
Καίσαρειας 39, Τ.Κ. 11527, Αθήνα
Τηλ: 210 7775597
Email: lagoudi@terranova.gr

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ: ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2019

Μη τεχνική περίληψη

Το συγκεκριμένο έργο αφορά την βελτίωση/αναβάθμιση της Εθνικής Οδού από την Καλαμάτα έως το Ριζόμυλο, συνολικού μήκους ~16,4 km. Σύμφωνα με την κατηγοριοποίηση των ΟΜΟΕ-ΛΚΟΔ, η αρτηρία εντάσσεται γενικά :

- στην ομάδα Α (οδοί που διατρέχουν περιοχές εκτός σχεδίου - υπεραστικές) με βασική λειτουργία την σύνδεση και με περιορισμούς εξυπηρέτησης και
- στην κατηγορία λειτουργικής βαθμίδας ΙΙ (οδική σύνδεση νομών / επαρχιών – Δευτερεύουσες υπεραστικές αρτηρίες).

1 Περιγραφή του εξεταζόμενου έργου

1.1 Γεωγραφική θέση και διοικητική υπαγωγή

Το εξεταζόμενο οδικό έργο ξεκινά από τη συμβολή των οδών Αθηνών και Ηρώων Πολυτεχνείου, στον οικισμό Ασπρόχωμα Καλαμάτας, σε υφιστάμενο ισόπεδο κόμβο. Το δεύτερο υποτμήμα του δρόμου, από τη Χ.Θ. 2+550 έως την είσοδο της Μεσσήνης, διέρχεται από περιοχή στην οποία βρίσκονται εγκατεστημένες αρκετές βιομηχανίες. Επιπλέον, παράλληλα με τον υφιστάμενο δρόμο διέρχεται σιδηροδρομική γραμμή. Στη Χ.Θ. 5+000 βρίσκεται το αεροδρόμιο Καλαμάτας. Το τρίτο υποτμήμα του δρόμου (παράκαμψη Μεσσήνης) διέρχεται κυρίως από γεωργικές καλλιέργειες, ενώ βόρεια του τμήματος βρίσκεται ο οικισμός της Μεσσήνης. Τέλος, το τέταρτο υποτμήμα του δρόμου (Χ.Θ. 9+470 – 16+411) διέρχεται από περιοχή που κυριαρχούν οι γεωργικές καλλιέργειες ελιάς.

Τα πρώτα 4,5 km του υπό εξέταση δρόμου ανήκουν διοικητικά στο Δήμο Καλαμάτας (Τ.Κ. Ασπροχώματος, Τ.Κ. Αντικαλάμου, Τ.Κ. Σπερχογείας), ενώ τα υπόλοιπα 11,9 km ανήκουν στο Δήμο Μεσσήνης (Δ.Κ. Μεσσήνης, Τ.Κ. Μαδένης, Τ.Κ. Αναλήψεως, Τ.Κ. Αβραμίου, Τ.Κ. Βελίκας). Οι Δήμοι Καλαμάτας και Μεσσήνης ανήκουν διοικητικά στην Περιφερειακή Ενότητα Μεσσηνίας, της Περιφέρειας Πελοποννήσου.

Στο τέλος της παρούσας Ενότητας επισυνάπτεται Χάρτης επί του οποίου σημειώνεται η θέση του έργου.

1.2 Βασικά στοιχεία του έργου

Το έργο αφορά στη βελτίωση του υφιστάμενου οδικού δικτύου της Εθνικής Οδού στο τμήμα Καλαμάτα – Ριζόμυλος, συνολικού μήκους περίπου 16,4 km. Η αρχή του έργου (ΧΘ 0+000) βρίσκεται σε υφιστάμενο ισόπεδο κόμβο, στην περιοχή της εξόδου από την πόλη της Καλαμάτας και το τέλος του στη ΧΘ 16+411 στην οποία συνδέεται με το οδικό τμήμα Ριζόμυλος – Πύλος. Το έργο περιλαμβάνει τα εξής:

- Βελτίωση των γεωμετρικών και λειτουργικών χαρακτηριστικών της υφιστάμενης Εθνικής Οδού.
- Παράκαμψη της πόλης της Μεσσήνης με νέα χάραξη.
- Αρτηρία με πλάτος οδού από 7,0 m στο τμήμα του κλάδου που διέρχεται εντός του σχεδίου πόλεως της Καλαμάτας με δυο λωρίδες, και στη συνέχεια χωρίζεται σε δυο κλάδους μονής κατεύθυνσης δυο λωρίδων ο καθένας, και πλάτος 8,0 m. Το τμήμα από την Παράκαμψη Μεσσήνης έως το τέλος του έργου αποτελείται από διαχωριζόμενη κυκλοφορία με νησίδα και δυο λωρίδες ανά κατεύθυνση, με πλάτος οδού 17,0 m.
- Αποκατάσταση του τοπικού οδικού δικτύου.
- Ανάπτυξη ισόπεδων κόμβων.
- Ανάπτυξη τεσσάρων γεφυρώσεων ρεμάτων, τα οποία διασταυρώνονται με την αρτηρία.
- Ανάπτυξη κάτω διαβάσεων.
- Κατασκευή κιβωτοειδών οχετών.
- Ανάπτυξη έργων αποχέτευσης – αποστράγγισης.

2 Αποστάσεις του έργου από σημεία ενδιαφέροντος

Η Εθνική οδός στο τμήμα Καλαμάτας - Ριζόμυλος διέρχεται εντός ή πλησίον των ορίων των κάτωθι οικισμών:

- εντός του οικισμού Ασπροχώματος (της Τ.Κ. Ασπροχώματος)
- 0,8 Km δυτικά του Καλαμίου (της Τ.Κ. Ασπροχώματος)
- 0,8 Km νοτιοδυτικά του Αντικαλάμου (της Τ.Κ. Αντικαλάμου)
- 0,2 Km νότια της Μεσσήνης (της Δ.Κ. Μεσσήνης)
- 0,1 Km βόρεια της Αναλήψεως (της Τ.Κ. Αναλήψεως)
- 0,3 Km νοτιοανατολικά του Δρακονερίου (της Τ.Κ. Αβραμίου)
- 0,3 Km νότια της Βελίκας (της Τ.Κ. Βελίκας).

Το τμήμα της υπό εξέταση αρτηρίας από τη Χ.Θ. 0+000 έως περίπου τη Χ.Θ. 4+500 διέρχεται από το Δήμο Καλαμάτας, για τον οποίο έχει εγκριθεί το Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο Δήμου Καλαμάτας με την υπ' αριθμ. Απόφαση 1015/2011 του Γενικού Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης (ΦΕΚ 77/ΑΑΠ/03.05.2011). Το υπόλοιπο τμήμα της αρτηρίας (Χ.Θ. 4+500 - Χ.Θ. 16+411) διέρχεται από το Δήμο Μεσσήνης, για τον οποίο έχει εγκριθεί το Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο Δήμου Μεσσήνης, με την υπ' αριθμ. Απόφαση 2186/2009 (ΦΕΚ 304/ΑΑΠ/26.06.2009).

Το συγκεκριμένο έργο θα συνδέει την Ε.Ο. Τρίπολης – Καλαμάτας (Αυτοκινητόδρομος Μορέας) με την Ε.Ο. Ριζόμυλου - Πύλου. Παράλληλα με το υπό εξέταση οδικό έργο, από το Ασπρόχωμα έως και τον κόμβο Μεσσήνης, διέρχεται η Σιδηροδρομική Γραμμή Αθήνας – Καλαμάτας. Επιπλέον, στη Χ.Θ. 5+000 (υπομήμη II: ΑΣΠΡΟΧΩΜΑ-ΕΙΣΟΔΟΣ ΜΕΣΣΗΝΗΣ), βρίσκεται το αεροδρόμιο Καλαμάτας. Το λιμάνι της Καλαμάτας απέχει 4,0 km νοτιοανατολικά από την αρχή του έργου.

Σε απόσταση 4,2 km ανατολικά της αρχής του έργου βρίσκεται το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, ενώ σε απόσταση 1,3 βορειοανατολικά του κόμβου Ασπροχώματος, βρίσκεται το Γενικό Νοσοκομείο Καλαμάτας.

Σύμφωνα με την υπ' αριθμ. 309754/21.12.2017 Γνωμοδότηση του Δασαρχείου Καλαμάτας, η χάραξη του έργου διέρχεται και από εκτάσεις που διέπονται από τις διατάξεις της Δασικής Νομοθεσίας. Στην Ενότητα 15 επισυνάπτεται δασικός Χάρτης, σύμφωνα με τον αναρτημένο Δασικό Χάρτη Νομού Μεσσηνίας (Χάρτης 15.6).

Τέλος, το υπό εξέταση οδικό έργο δεν διέρχεται εντός περιοχών του εθνικού συστήματος προστατευόμενων περιοχών του Ν. 3937/2011 (ΦΕΚ 60/Α'/31.03.2011). Η πλησιέστερη προστατευόμενη περιοχή NATURA 2000 είναι η περιοχή «GR2550001 ΦΑΡΑΓΓΙ ΝΕΔΩΝΑ», το πλησιέστερο όριο της οποίας βρίσκεται 4,3 km ΒΑ της αρχής του έργου (Χ.Θ. 0+000).

3 Αξιολόγηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων

Βάσει της συνολικής τεκμηρίωσης, που παρουσιάζεται στις Ενότητες 9 και 10 της παρούσας μελέτης, τα κύρια περιβαλλοντικά θέματα στα οποία θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη βαρύτητα κατά την κατασκευή του έργου είναι τα εξής:

- Εκπομπές θορύβου και δονήσεων
- Εκπομπές ρύπων στον αέρα
- Διαχείριση στερεών και υγρών απόβλητα.

Η αποτίμηση των δυνητικών επιπτώσεων στο περιβάλλον από τα ανωτέρω περιβαλλοντικά θέματα αφορά κυρίως στους παρακάτω τομείς:

- Φυσικό περιβάλλον
- Ανθρωπογενές περιβάλλον
- Ποιότητα του αέρα
- Υδατικοί πόροι.

Η πιθανότητα εμφάνισης επιπτώσεων στους ανωτέρω τομείς από τις εκπομπές θορύβου και αέριων ρύπων και από την παραγωγή αποβλήτων είναι μεγάλη αλλά η έντασή τους εκτιμάται ως αμελητέα διότι αναμένεται να προκαλέσουν μη σημαντικές και τοπικά περιορισμένες διαφοροποιήσεις, λόγω της περιορισμένης έκτασης του έργου και των απαραίτητων μέτρων που θα ληφθούν.

4 Μέτρα προστασίας του περιβάλλοντος

Φάση κατασκευής

Κατά τη φάση κατασκευής του έργου οι εκπομπές αέριων ρύπων στην άμεση περιοχή μελέτης από τις χωματοουργικές εργασίες και από τη κίνηση των οχημάτων αναμένονται μικρής κλίμακας και κυρίως εστιάζονται στις εκπομπές αιωρούμενων σωματιδίων (σκόνη). Παρόλα αυτά, σε κάθε περίπτωση, για την ελαχιστοποίηση της παραγόμενης σκόνης από το εργοτάξιο θα λαμβάνονται προληπτικά μέτρα (διαβροχή του δρόμου και των σωρών υλικών, κάλυψη των βαρέων οχημάτων, χρήση οχημάτων που έχουν πιστοποίηση από ΚΤΕΟ, κατάλληλο προγραμματισμό των εργασιών κ.α.).

Επιπλέον, κατά τη φάση κατασκευής του έργου, τα επίπεδα θορύβου στους οικισμούς δεν αναμένεται να ξεπερνούν την οριακή τιμή θορύβου που είναι 65 dBA, με εξαίρεση τον οικισμό Ασπροχώματος στην πόλη της Καλαμάτας, όπου ο οδικός άξονας περνάει εντός κατοικημένης περιοχής και την περιοχή της ΒΙΠΕ σημεία στα οποία τα επίπεδα θορύβου είναι υψηλά. Συνεπώς θα ληφθούν μέτρα για την μείωση των επιπέδων θορύβου από την κατασκευή σε τμήματα του οδικού άξονα που βρίσκονται πλησίον κατοικιών ή ευαίσθητων χρήσεων (π.χ. τα μηχανήματα θα φέρουν σήμανση CE, η χρήση των μηχανημάτων θα είναι αποσπασματική, η χωροθέτηση σταθερών εργοταξίων θα γίνεται σε απόσταση από οικισμούς κ.α.).

Επιπλέον, για την προστασία του περιβάλλοντος θα πραγματοποιείται ορθή διαχείριση των παραγόμενων αποβλήτων και των πλεοναζόντων υλικών, με βάση τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας.

Τέλος, για την προστασία των υδάτων της περιοχής του έργου, κατά την πραγματοποίηση των εργασιών πλησίον επιφανειών υδάτων θα ληφθούν όλα τα απαραίτητα προληπτικά μέτρα, έτσι ώστε να αποφευχθεί οποιαδήποτε ρύπανση (αποφυγή απόθεσης ακατάλληλων υλικών στις κοίτες των ρεμάτων και των ποταμών, λεκάνη συλλογής και διαχείρισης των απορροών, κατασκευή των κατάλληλων τεχνικών έργων κ.α.).

Φάση λειτουργίας

Κατά τη λειτουργία του έργου θα πραγματοποιείται καθαρισμός και συντήρηση των τεχνικών έργων ώστε να ανταποκρίνονται στα στοιχεία σχεδιασμού του έργου. Ο καθαρισμός θα περιλαμβάνει την απομάκρυνση των φερτών υλών, απορριμμάτων και την κοπή των παρασίτων ενώ η συντήρηση θα περιλαμβάνει εξέταση για διάβρωση, καθίζηση, απόφραξη ή ενδείξεις αστοχίας του τεχνικού έργου.

Ειδικότερα, για την προστασία του Πάμισου ποταμού, από πιθανά ατυχήματα διαρροής ρυπαντικού φορτίου θα κατασκευαστεί κλειστό σύστημα αποχέτευσης που θα καθοδηγεί τους ρύπους από τυχόν διαρροές και τα όμβρια ύδατα σε φρεάτια και σωλήνες, τα οποία θα καταλήγουν σε δεξαμενή ρύπων (Μονάδα Ελέγχου Ρύπανσης).

Επιπλέον θα πραγματοποιηθεί παρακολούθηση των επιπέδων θορύβου στις προσόψεις των κτιρίων που βρίσκονται πλησιέστερα στο έργο, βάσει δεικτών για τους οποίους η ισχύουσα νομοθεσία προβλέπει οριακές τιμές.

5 Οφέλη από την λειτουργία του έργου

Η βελτίωση του οδικού δικτύου στη συγκεκριμένη περιοχή θα συμβάλλει στην περαιτέρω ενίσχυση του βιομηχανικού και τουριστικού τομέα με οικονομικά οφέλη σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο. Επιπλέον, οι θετικές επιδράσεις του έργου εκτείνονται στα οικιστικά και παραγωγικά σύνολα της ευρύτερης περιοχής.

Πιο συγκεκριμένα, βελτίωση και αναβάθμιση της υφιστάμενης Εθνικής Οδού στο τμήμα Καλαμάτα – Ριζόμυλος αναμένεται να προσφέρει τα ακόλουθα οφέλη σε τοπικό επίπεδο:

- Απομάκρυνση και τακτοποίηση της διερχόμενης κυκλοφορίας από την πόλη της Μεσσήνης. Η παράκαμψη της πόλης, απαλλάσσει τον αστικό ιστό από τις δυσμενείς επιπτώσεις της κυκλοφορίας και εξασφαλίζει συνθήκες οδικής ασφάλειας, χωρίς να μειώνει το επίπεδο εξυπηρέτησης-προσπελασιμότητας της πόλης, αφού δεν αυξάνει τους χρόνους των διαδρομών.

- Σημαντική μείωση, αλλά και αξιοπιστία του χρόνου διαδρομής Καλαμάτα – Μεσσήνη – Ριζόμυλος (και αντιστρόφως), διότι η κυκλοφοριακή χωρητικότητα της αναβαθμιζόμενης οδού θα είναι επαρκής, ακόμα και για τις εποχιακές αιχμές και αντίστοιχη του ρόλου της υφιστάμενης Εθνικής Οδού Καλαμάτας-Ριζόμυλου-Πύλου.
- Σημαντική βελτίωση στην οδική ασφάλεια και άνεση - ποιότητα κυκλοφορίας των χρηστών, αφού θα αποφεύγονται επικίνδυνα προσπεράσματα και η όχληση της κυκλοφοριακής συμφόρησης.
- Βελτίωση της οδικής προσπελασιμότητας και πρόσβασης στο Αεροδρόμιο Καλαμάτας το οποίο είναι διεθνές και προβλέπεται να αναβαθμιστούν περαιτέρω οι υποδομές του.
- Ενίσχυση των προοπτικών ανάπτυξης στην περιοχή διέλευσης της οδού με βάση την βελτίωση της προσβασιμότητας της περιοχής, αλλά και εξυπηρέτησης των παροδίων
- Επίλυση των προβλημάτων στο σηματοδοτούμενο ισόπεδο κόμβο με την ΠΕΟ στην περιοχή του Ασπροχώματος (Ισόπ. Κόμβος Αεροδρομίου) ο οποίος στην καλοκαιρινή – τουριστική περίοδο, αλλά και στις ώρες αιχμής όλου του έτους εμφανίζει απαράδεκτα μεγάλες καθυστερήσεις και "ουρές".

Επιπλέον, η βελτίωση της υφιστάμενης Εθνικής Οδού στο τμήμα Καλαμάτα – Ριζόμυλος αναμένεται να προσφέρει οφέλη σε Περιφερειακό επίπεδο. Όπως αναφέρεται και στο Χωροταξικό Σχεδιασμό Πελοποννήσου, γενικός στόχος για την Περιφέρεια είναι η πυκνωση χερσαίων συγκοινωνιακών δικτύων. Η διαμόρφωση συστήματος μεταφορών με την ολοκλήρωση των οδικών αξόνων και τις βελτιώσεις των χαρακτηριστικών του Εθνικού και επαρχιακού Δικτύου αναμένεται να αποτελέσει την προϋπόθεση για την επίτευξη πλέον φιλόδοξων αναπτυξιακών στόχων που έχουν σχέση με τη μετεξέλιξη της Περιφέρειας σε αναπτυξιακό ανταγωνιστικό σύμπλεγμα με σημαντικό βαθμό αυτονομίας και Μεσογειακό πόλο προσέλευσης και αναδιανομής της μεταφορικής κίνησης που ευνοείται από τις σύγχρονες τάσεις μεταφορών στη Μεσόγειο. Η μελλοντική αυτή θεώρηση βρίσκεται σε άμεση συνάρτηση με την επιδιωκόμενη μελλοντική αναβάθμιση του ρόλου της Καλαμάτας σε περιφερειακό πόλο ανάπτυξης του Εθνικού Χώρου που εξυπηρετεί τον κεντρικό αναπτυξιακό στόχο διεύρυνσης των προσανατολισμών της περιφέρειας.

6 Εναλλακτικές λύσεις του έργου

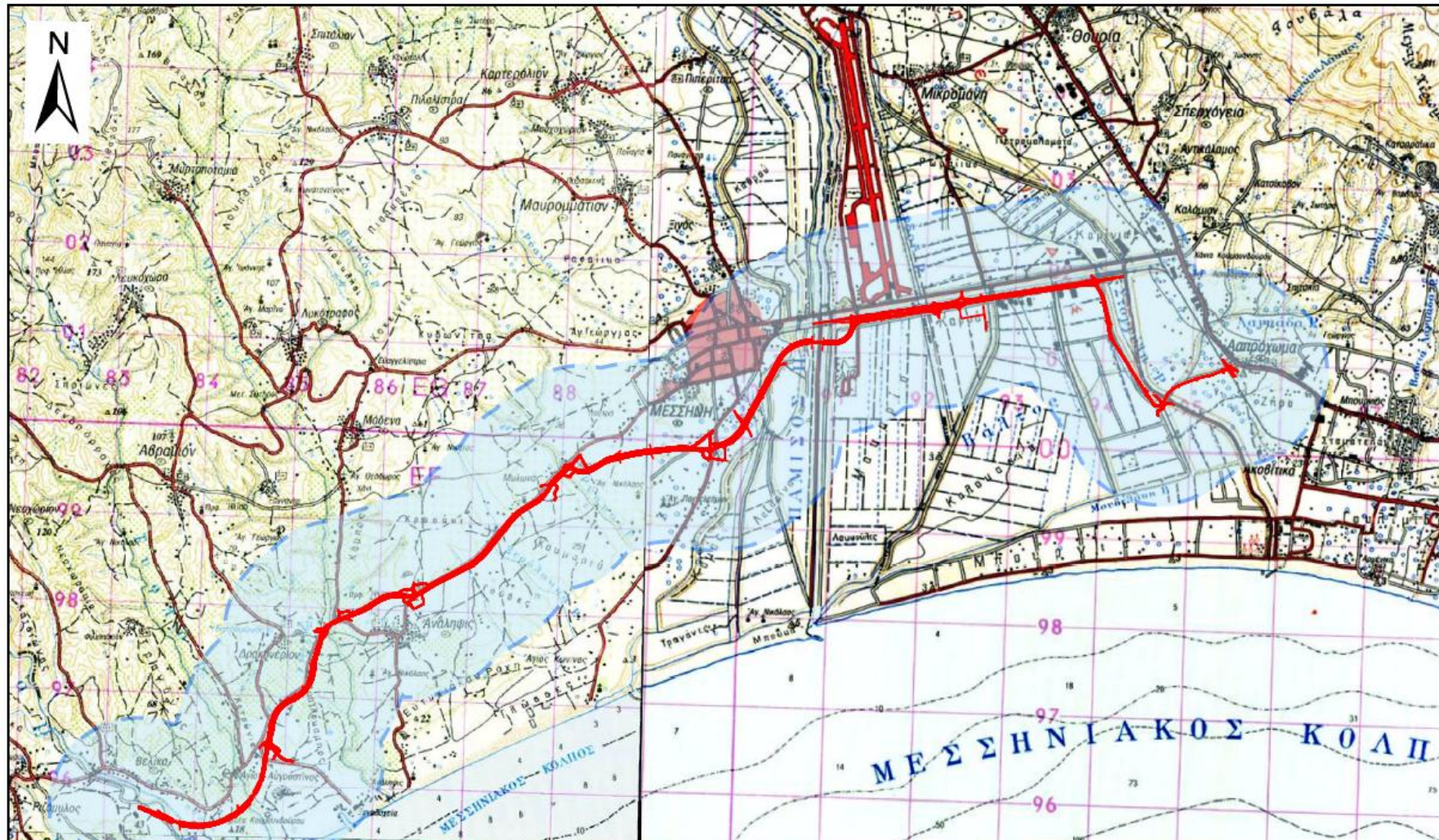
Στην παρούσα μελέτη εξετάστηκαν και αξιολογήθηκαν οι παρακάτω εναλλακτικές λύσεις:

- Βόρεια Λύση Παράκαμψης Συκέας Χ.Θ. 4+800 - Χ.Θ. 8+000
- Μηδενική Λύση.

Στην Ενότητα 7 της παρούσας μελέτης παρουσιάζονται οι εναλλακτικές λύσεις που εξετάστηκαν καθώς και οι λόγοι για τους οποίους προκρίθηκε η προτεινόμενη λύση. Επιπλέον στον Χάρτη 15.3 παρουσιάζεται η χάραξη των ανωτέρω εναλλακτικών λύσεων.

Στον ακόλουθο Χάρτη, παρουσιάζεται η θέση του υπό εξέταση έργου.

Χάρτης 1: Χάρτης προσανατολισμού της περιοχής εγκατάστασης της εξαζόμενης οδικής αρτηρίας
(Απόσπασμα Ένωσης Φύλλων Χάρτου "ΚΑΛΑΜΑΤΑ", "ΜΕΛΙΓΑΛΑΣ", "ΚΑΡΔΑΜΥΛΗ", "ΚΟΡΩΝΗ" της Γεωγραφικής Υπηρεσίας Στρατού, κλίμακας 1:50.000)